

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN KENTSEL TURİZM ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: EDİRNE İLİ ÖRNEĞİ

Murat ATEŞ¹

Öz: Günümüz dünyasında sosyal ve ekonomik değişimleri ele alırken bir yandan da insanların bu olaylarla ilgili algılarını da ortaya koymak bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Beşeri meseleler olarak ele alabileceğimiz sosyal ve ekonomik olayların, günümüzde dünyada hızlı bir şekilde yaşanmakta olan değişim ve dönüşümün önemli birer göstergesi olduğu bilinmektedir. Turizm, son yıllarda toplumsal ve ekonomik bir faaliyet olarak küreselleşmenin de etkisi ile tüm dünyada hızla gelişen ve ülkeler tarafından da desteklenen önemli bir faaliyettir. Ancak turizm olgusu sadece ekonomik veya mekânsal boyutları ile değil sosyal ve kültürel yönleri ile de hayatımızda yer almaktadır. Bu bağlamda turizmin, insanların algılarından bağımsız olarak ele alınamayacağı söylenebilir. Günümüz turizm ekonomisi içerisinde, farklı coğrafyalardaki kentlerin de sahip oldukları tüm değerlerle markalaşma çabasında oldukları görülmektedir. Bu çalışma, Edirne ilindeki ortaöğretim öğrencilerinin, Edirne’de turizmin kaynakları, güçlü ve zayıf yönleri, sosyal, ekonomik, çevresel ve kültürel etkileri ile turizmin gelişimi için atılması gerekli adımlar konularındaki görüş ve farkındalıklarının belirlenmesine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına değerlendirildiğinde öğrencilerin genel olarak Edirne’de turizmin gelişimi hakkında, ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel etkiler bakımından olumlu olarak düşündükleri anlaşılmıştır. Öğrencilerin ayrıca, Edirne ilinin turizmin gelişimi için doğal, tarihi ve kültürel kaynaklar açısından yeterli zenginliğe sahip olduğu ancak turizmin getirdiği avantajlardan daha fazla yararlanma adına tanıtım, yatırım ve eğitim gibi konulardaki eksikliklerin giderilmesinin gerekliliği konusuna vurgu yaptıkları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ortaöğretim, Edirne, Turizm, Öğrenci Görüşleri.

Giriş

Günümüzde dünyada meydana gelen hızlı ekonomik, siyasal, teknolojik gelişmeler ve değişimlere paralel olarak turizm olgusu da, gün geçtikçe boyutları artarak büyümekte ve ülke ekonomilerinde önemli bir yer edinmektedir. Ülkeler, turizm sektörüne yaptıkları yatırımlarla ekonomilerini

---

1 Yrd. Doç. Dr., Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü.
murates@nku.edu.tr

canlandırmayı hedeflemektedirler. Gelişen küresel rekabet dikkate alındığında turizm faaliyetlerinin ulusal ve uluslararası düzenlemeler ile desteklendiği görülmektedir (Kaypak, 2010). Bir coğrafyacı olarak Atalay'ın (2004) "boş zamanları geçirmek için ya da rekreasyon amacı ile seyahat eden kimselerin yolculukları ve geçici süreyle konaklamaları sonucu ortaya çıkan olaylar ve ilişkiler bütünüdür" şeklinde tanımladığı turizm olgusu, aynı zamanda insanların, dinlenme, eğlenme, görme, tanıma, sportif karşılaşmalar yapma, temsil veya konser verme, bilgi ve görgüsünü artırma gibi çeşitli amaçlarla veya sadece zevk için yaptıkları seyahatler şeklinde de tanımlanabilir (Doğanay, 2001).

Hızlı gelişimi ile son yıllarda dünya ekonomisinin yön veren sektörlerden biri haline gelen turizm, özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde ekonomik kalkınma açısından önemli bir enstrümandır. Ekonomistlerin "bacasız sanayi" olarak adlandırdıkları Turizm sektörü, ülkelerin milli gelirlerine olan katkısının yanı sıra, sağladığı döviz geliri ile de ülke ekonomilerinde önemli bir rol oynamaktadır. Yeni istihdam olanakları yaratan turizm, işsizlik oranının yüksek olduğu ülkeler açısından önemli bir sektör konumundadır.

Küresel ekonomi bağlamında turizm sektörüne bakıldığında, pastadan pay alma konusunda ülkeler arasında ciddi bir rekabet olduğu görülmektedir. Özellikle son yıllarda bu rekabetin ülkeler arasından biraz daha öteye geçerek kentler bazına indirildiği ve kentlerin bu konuda markalaşmaya yöneldiği gözlemlenir (Özkul ve Demirer, 2012). Alternatif turizm arayışlarının artması ile birlikte parlayan kentsel turizm, kentlerin küresel ekonomideki rekabet gücünü büyütmektedir. Bu bağlamda turizm sektöründe yapılan en önemli değişiklik, artık ülkelerin kendilerini bir bütün olarak değil, yerel ve yöresel nitelikleri ve özgünlükleriyle tanıtmalarıdır (Tosun ve Bilim, 2004).

Gelişmekte olan ülkelere biri olarak Türkiye'de turizm sektörünün ekonomik değer ve istihdam açısından her geçen gün daha da büyümesi, turist sayısının artması, turizm faaliyetlerinin sosyal, ekonomik ve kültürel etkileri gibi olgular bu sektör üzerindeki ilgiyi artırmıştır. Bu durum, turizm ve turizmin bağlantılı olduğu ekonomik, kültürel, toplumsal ve coğrafi birçok konunun bilimsel çalışmalarla daha yoğun bir şekilde ele alınmasına yol açmıştır. Coğrafyanın turizm konusundaki ilgi alanını ise; turizmin mekânsal etkileri, mekânla olan ilişkileri, ortaya çıkan turizm bölgelerinin belirlenmesi ve sınıflandırılması, arazi kullanım kapasitelerinin belirlenmesi, turizm kaynakları ve turistik alanların sürdürülebilirliğine yönelik çalışmalar oluşturmaktadır (Kozak ve ark. 2010).

Turizm sadece ekonomik yönleri ile ele alınabilecek bir kavram değil aynı zamanda toplumsal ve kültürel boyutları olan bir olgudur. Turizm önemli bir etkileşim alanıdır. Turizm sayesinde farklı sosyo-kültürel yapıya sahip toplumlar arasında etkileşimler ortaya çıkmaktadır. Sosyal çevre, turizm sektörü açısından oldukça önemli bir faktördür. Bir yerde sosyal yapıyı meydana getiren bireylerin turizm konusundaki algıları, o yerdeki turizm faaliyetleri açısından

önemli bir etmendir (Berber, 2003). Bu bağlamda toplumun turizm ile ilgili olarak sahip olduğu eğitim ve bilgi düzeyi, bireylerin bu konudaki yaklaşımlarında etkili olmaktadır. Ülkemizde çeşitli kademelerde öğrenim gören öğrencilerin turizme karşı bakış açıları ve turizm faaliyetleri ile ilgili farkındalıkları üzerinde, turizmle ilgili olarak ilk ve ortaöğretimde uygulanan müfredatlar ve okullarda coğrafya dersleri kapsamında verilen turizm coğrafyası eğitimi de ayrı bir önem arz etmektedir.

Türk turizminde eğitimin önemi konulu çalışmasında Olcay (2008), ülkemizde bu alandaki verimliliğin artırılması açısından turizm eğitiminin üzerinde daha fazla durulması gerektiğini belirtmiştir. Benzer bir çalışmada turizm eğitimi yönünden Avrupa Birliği ve Türkiye'deki durumu karşılaştıran Demirkol ve Pelit (2002), bu konuda ülkemizin AB standartlarına göre eksikleri olduğunu belirtmiştir.

Gelecek nesiller olarak gerek ülkemiz turizminde sektörel bir aktör olarak yer alacak, gerekse kendi faaliyetleri ile bu sektöre katkı sağlayacak bireyler olmaları açısından, öğrencilerin turizme bakış açıları önemli bir konudur. Bu nedenle öğrencilerin, turizm olgusu, turizmin kaynakları ve etkileri ile ilgili algılarının belirlenmesi ile ilgili çalışmalar, eğitimciler ve eğitim planlamacıları açısından süreçlerin sağlıklı bir şekilde planlanması ve yürütülmesi bağlamında önem taşımaktadır.

Konuyla ilgili olarak birçok çalışma yapılmış olmasına rağmen, doğrudan ortaöğretim öğrencilerinin turizme yönelik algılarının belirlenmesi konusundaki çalışmalar oldukça kısıtlıdır. Turizm algısı ile ilgili çalışmalarda genel olarak bir yerde yaşayan insanların o yerde turizm faaliyetlerinin gelişmesine yönelik algıları ele alınmıştır (Çetin, 2010; Dyer ve ark., 2007; Cottrell ve ark., 2007; Tatoglu ve ark., 2002; Baysan, 2002; Carmichael, 2000).

Gümüş ve Özüpekçe (2009), ilköğretim öğrencilerinin turizm ile ilgili görüşlerini ortaya koyan çalışmalarında, öğrencilerin turizm faaliyetlerine yönelik olumlu görüşleri olduğunu ortaya koymuştur. İncekara ve Savran (2011) tarafından, ortaöğretim öğrencileri ile ilgili yapılmış diğer bir çalışmada ise Hatay ilinde yaşayan ortaöğretim öğrencilerinin turizme bakış açıları değerlendirilmiş ve benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Turizmde son yıllarda görülen önemli bir eğilim ülkelerin değil lokasyonların turistik bir değer olarak ön plana çıkarılması çalışmalarıdır. Bu bağlamda özellikle kentlerin birer turizm markası olarak sunulması, dikkatleri kentsel turizme yoğunlaştırmıştır. Türkiye'de kentsel turizm açısından marka niteliğindeki önemli şehirlerimizden birisi de şüphesiz Edirne kentimizdir. Bu çalışmada, Edirne'de yaşayan ortaöğretim öğrencilerinin şehrin turizm kaynakları, turizm altyapısı, turizmin sosyal, ekonomik ve kültürel etkileri ile bu konudaki gerekliliklerle ilgili algı, görüş ve farkındalıklarının belirlenmesi hedeflenmiştir. Bir turistik mekânda yaşayan insanların turizm algıları ve bu algıların şekillenmesi konusunda eğitimin önemi çalışmanın hareket noktasını oluşturmaktadır.

1. Çalışma Alanının Özellikleri

Türkiye’de Marmara Bölgesi sınırları içerisinde yer alan ve Balkan Yarımadası’nın güneydoğusunu oluşturan Trakya topraklarının batısında konumlanan Edirne, 40° 31' ve 42° kuzey enlemleri ile 26° ve 27° doğu boylamları arasında 6.276 km² yüzölçümüne sahip bir yerleşimdir. Kentin kuzeyinde Istranca Dağları ve Tunca Nehri, batısında ise Yunanistan sınırını oluşturan Meriç Nehri, kuzeybatısında Bulgaristan, güneyinde Ege Denizi (Saroz Körfezi) ve doğusunda Kırklareli, Tekirdağ ve Gelibolu Yarımadası yer almaktadır (Şekil 1).

Edirne, geniş düzlükler ve yüksek olmayan basık tepeler ile kaplı yer şekilleri açısından çeşitlilik göstermeyen bir havza niteliğindedir. Meriç nehri ile onun kollarından Tunca ve Ergene akarsularının oluşturduğu üç önemli vadiye sahip olan yerleşim, yarı nemli bir iklim bölgesidir. Edirne hem Akdeniz ikliminin, hem de Orta Avrupa’ya özgü kara ikliminin etkisi altında kalan bir geçiş bölgesidir. Doğal bitki örtüsü bozkır olan Edirne’de; meşe, dişbudak, karaağaç, kavak, söğüt gibi ağaç türleri görülmektedir (Öztürk, 2006).

Şekil 1: Edirne'nin konumu (Anonim, 2013)

İlkçağlarda Uscudama, Odrisia ya da Orestias adı ile bilinen yerleşim yeri, M.Ö. 1. bindeki göçlerle yöreye gelen Trak kavimlerinden Odryslerin önemli bir kenti olarak kurulmuştur. Yerleşim Meriç/Arda ve Tunca nehirlerinin kesiştiği bereketli topraklar üzerinde yer almaktadır (Yıldırım, 2003). Yerleşim tarihi M.Ö. 7. yy.'a dayanan kent ilk önce Trak uygarlığına ev sahipliği yapmış, M.S. 123-124 yıllarında Roma İmparatoru Hadrianus'un buraya gelmesi ile imparatorun adına atfen kentin adı Hadrianopolis olarak değiştirilmiştir. M.S. 2. ve 3. yüzyıllarda altın dönemini yaşayan kent 4. yüzyıldan itibaren birçok savaşa sahne olmuş; Got, Hun, Bulgar akınlarına karşı Bizans egemenliğinde

kalmıştır. 1361 yılında Türkler tarafından fethedilen kentin adı Sultan I. Murat Hüdavendigâr tarafından Edirne olarak değiştirilmiştir (Erdoğan ve Kuter, 2010). İstanbul'un fethedileceği 1453 yılına kadar Osmanlı'ya başkentlik yapan şehir, sonrasında ise imparatorluğun ikinci bilim, kültür ve sanat merkezi olarak gelişmeye devam etmiştir.

Edirne, Selimiye Camii, 2. Beyazıt Külliyesi, Yeni Saray, Sweti George Ortodoks Kilisesi gibi tarihi yapılara; Arda, Meriç ve Tunca Nehirleri, Saros Körfezi kuzeyinde yer alan Enez, İbrice ve Erikli sahilleri gibi birçok doğal güzelliklere ev sahipliği yapmaktadır. Kendine has kozmopolit bir şehir kültürü, el sanatları ve lezzetli yemekleri olan Edirne, yüzyıllardır yapıla gelen Kırkpınar yağlı güreşleri, roman müzikleri ve onlara has Kakava şenlikleri gibi birçok kültürel zenginliğe sahiptir (Bozkurt, 2013).

2. Metot, Amaç ve Kapsam

Coğrafi olarak Edirne ilini kapsayan bu çalışma, bu il sınırları içinde yaşayan ortaöğretim öğrencilerinin;

Edirne'nin turizm imkânları ve kaynakları,

Edirne'de turizmin zayıf ve güçlü yönleri, rekabet avantajları,

Edirne'de turizmin çevresel, sosyal, ekonomik etkileri ve

Turizmin gelişimi için atılması gerekli adımlarla ilgili görüşlerinin alınmasına yönelik olarak hazırlanmıştır.

Yukarıda verilen hedefler kapsamında çeşitli sorulardan oluşan bir anket hazırlanarak gönüllülük esasına göre 140 ortaöğretim öğrencisine uygulanmıştır. Anket sorularını genel olarak üç kısımda değerlendirmek mümkündür.

Demografik sorular: Bu sorular, katılımcıların kız-erkek dağılımını belirlemek için hazırlanmıştır.

Edirne'de turizmin kaynaklarına yönelik olarak hazırlanmış sorular: Bu sorular, Edirne'nin mevcut turizm imkânları, önemli turizm kaynakları, turizmin zayıf yönleri ve rekabet gücünün belirlenmesini hedeflemektedir.

Edirne'de turizmin etkileri ile ilgili sorular: Bu sorular, katılımcıların bakış açısıyla, Edirne turizminin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerinin değerlendirilmesine yönelik hazırlanmıştır. Bu bölüm içerisinde değerlendirilen sorulardan bir diğeri ise turizmin geliştirilmesi ile ilgili yapılabilecekleri kapsamaktadır.

Anket sorularının hazırlanmasında İncekara ve Savran'ın (2011) çalışmasından faydalanılmıştır. Araştırma anket sonuçlarının betimsel analizine dayanmaktadır. Yapılan analizlerde en çok başvurulan analiz çeşidi sıklık analizleridir.

3. Bulgular

Demografik Özellikler: Çalışmamıza katılan ve Edirne ili sınırları içerisinde yaşayan 140 öğrencinin cinsiyet dağılımının birbirine oldukça yakın olduğu

görülmektedir. Katılımcıların % 49'unu (68) kız öğrenciler oluştururken geri kalan % 51'lik kısım (72), erkek öğrencilerden meydana gelmektedir.

Öğrencilerin Edirne'nin turizm imkânları ve kaynakları ile ilgili düşünceleri: Bu bölüm kapsamında, öğrencilere ilk sorulan soru Edirne'nin mevcut turizm imkânlarını nasıl buldukları ile ilgilidir. Katılımcıların % 15,2'si turizm imkânlarını ilgi çekici bulurken, % 21'i turizm imkanlarını yeterli bulmaktadır. Öğrenciler turizmle ilgili yapılması gerekenlere de vurgu yapan ifadelerde en yüksek işaretlemeyi (% 19) "sahil turizmi için yatırımlar artırılmalıdır" seçeneğinde işaretlerken, onu % 17,1 ile "mevcut tesislerin iyileştirmesi ve kalitelerinin artırılması", % 14,3 ile "tanıtım eksikliklerinin giderilmesi" ve % 12,4 ile "tarihi ve kültürel kaynakların turizme kazandırılması" yönündeki görüşler takip etmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Öğrencilerin Edirne'nin turizm imkânları ile ilgili görüşleri.

	Cevaplar	Sayı	Yüzde
Edirne'deki mevcut turizm imkânlarını nasıl buluyorsunuz?	Turizm imkânlarını ilgi çekici buluyorum	32	15,2
	Turizm imkânlarını yeterli buluyorum	44	21
	Mevcut tesisler iyileştirilmeli ve kalite artırılmalıdır	36	17,1
	Sahil turizmi için yatırımlar artırılmalıdır	40	19
	Tanıtım eksiklikleri giderilmelidir	30	14,3
	Tarihi ve kültürel kaynaklar turizme kazandırılmalıdır	26	12,4
	Diğer	2	1

Bu bölümde öğrencilere sorulan diğer bir soru ise Edirne'nin turizm yönünden en önemli özelliğinin ne olduğu yönündedir. Sonuçlar itibari ile yaklaşık olarak her öğrencinin sadece bir seçeneği işaretlediği görülmektedir (katılım 140, işaretleme 142). Öğrencilerin büyük bir bölümü (% 69) bu soruya "tarihsel ve kültürel kaynaklar yönünden zenginlik olarak cevap vermiştir. Bu yanıtı % 10,5 ile "alternatif turizme uygun doğal güzellikler", % 8,5 ile "inanç turizmi ile ilgili değerleri", % 6,3 ile "Avrupa yol güzergâhlarında yer alması", son olarak % 5 ile de "sakin ve güvenli bir şehir olması" ifadeleri takip etmiştir (Tablo 2).

Tablo2: Öğrencilerin Edirne'nin turizm yönünden öne çıkan özellikleri ile ilgili düşünceleri.

	Cevaplar	Sayı	Yüzde
Size göre Edirne'nin turizm yönünden en önemli özelliği nedir?	Tarihsel ve kültürel zenginliği	98	69
	İnanç turizmi ile ilgili değerleri	12	8,5
	Alternatif turizme uygun doğal güzellikleri	15	10,5
	Sakin ve güvenli bir şehir olması	7	5
	Avrupa yol güzergâhlarında yer alması	9	6,3
	Diğer	1	0,7

Öğrencilerin Edirne turizminin zayıf ve güçlü yönleri ile ilgili düşünceleri: Bu bölümde öğrencilere öncelikle Edirne ilinde turizmin zayıf yönlerinin değerlendirilmesine yönelik bir soru sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplara bakıldığında, katılımcıların Edirne turizminin zayıf yönleri açısından üç maddeyi ön plana çıkardıkları görülmektedir.

Bunlar sırasıyla; % 20,5’lik bir oranla “ulusal ve uluslararası alanda yetersiz tanıtım”, yaklaşık % 15’lik bir oranla “turizm yatırımlarının yetersizliği” ve % 14,7 ile “İstanbul’a olan yakınlığın iyi değerlendirilememesi” ifadesidir. Bu maddeleri sırasıyla % 11’lik oranla, “turizm çeşitliliğinin az olması”, % 9,5 oranla “doğal tarihi ve kültürel kaynakların turistik ürüne çevrilememiş olması”, % 8’lik bir oranla “turistik hizmet kalitesinin yetersiz olması” takip etmektedir. Öğrencilerin en düşük düzeyde belirttiği ifadeler ise % 4,2 ile “yöredeki özel ve kamu kurumlarının turizme karşı isteksizliği”, % 4,7 ile “tarihi, kültürel ve doğal yapıların iyi korunamamış olması”, % 5,8 ile “turizm altyapısının yetersizliği” ve % 6,6 ile “halkın turizm bilincinin gelişmemiş olması” düşünceleridir (Tablo 3).

Tablo 3: Öğrencilerin Edirne turizminin zayıf yönleri ile ilgili görüşleri.

	Cevaplar	Sayı	Yüzde
Size göre Edirne ili turizminin zayıf yönleri nelerdir?	Doğal, tarihi ve kültürel kaynakların turistik ürüne çevrilememiş olması	36	9,5
	Uluslararası alanda yetersiz tanıtım	78	20,5
	Tarihi, kültürel ve doğal yapıların iyi korunamamış olması	18	4,7
	Turizm yatırımlarının yetersizliği	57	15
	Turizm çeşitliliğinin az olması	42	11
	Halkın turizm bilincinin gelişmemiş olması	25	6,6
	Yöredeki özel ve kamu kurumlarının turizme karşı isteksizliği	16	4,2
	Turizm alt yapısının yetersizliği	22	5,8
	İstanbul’a olan yakınlığın iyi değerlendirilememesi	56	14,7
	Turistik hizmet kalitesinin yetersiz olması	30	8
	Diğer	0	0

Bu başlık altında değerlendirilen diğer bir soru ise Edirne turizminin rekabet avantajları ile ilgilidir. Bu soruya verilen cevaplar içerisinde “tarihi ve kültürel yapının korunmuş olması” (% 22,1), “İstanbul’a yakın ve erişilebilir olması” (% 19,5), “Türkiye’nin Avrupa’ya açılan kapısı olması” (% 17,9) ve “kıyı ve dalış turizmi imkânları” (% 15,3) öğrencilerin en fazla tercih ettiği cevaplar arasında yer almaktadır. Edirne ili turizminin rekabet avantajları başlığında, “Doğal güzellikleri” ve “tatil imkânlarının ucuz olması” seçenekleri ise en az tercih edilen cevaplar arasında yer almaktadır (Tablo 4).

Tablo 4: Öğrencilerin Edirne’de turizmin rekabet avantajları ile ilgili görüşleri.

Size göre Edirne turizminin en önemli rekabet avantajları nelerdir?	Cevaplar	Sayı	Yüzde
	İstanbul’a yakın ve erişilebilir olması	37	19,5
	Tarihi ve kültürel yapının korunmuş olması	42	22,1
	Doğal güzellikleri	23	12,1
	Kıyı ve dalış turizmi imkânları	29	15,3
	Tatil imkânlarının ucuz olması	21	11
	Türkiye’nin Avrupa’ya açılan kapısı olması	34	17,9
	Diğer	4	2,1

Öğrencilerin Edirne’de turizmin; ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel etkileri ile turizmin gelişmesine yönelik görüşleri: Çalışmanın bu kısmında turizmin etkileri konusunda öğrencilere yöneltilen ilk soru “size göre Edirne’de turizmin gelişmesinin ekonomik etkileri nelerdir?” olmuştur. Bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde en çok cevap sıklığının “gelir artışı” (% 20), “insanlar için yeni iş imkânlarının doğması” (% 17,8), “şehrin kalkınması” (% 16,7) ve “yerel ürünlerin değer kazanması” (% 11,4) maddelerinin üzerinde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Bunları, “eski mesleklerin canlanması” (% 10) ve “dış yatırımın şehre canlılık getirmesi” (% 8,3) gibi cevaplar takip etmektedir (Tablo 5).

Öğrencilerin bu konuda en az tercih ettiği ifadeler; “fiyatlar artmıştır”, “diğer sektörler gelişmiştir”, “küçük ve yerel esnaf olumsuz etkilenmiştir”, “diğer sektörler gerilemiştir” ve “ticaret ahlakı bozulmuştur” ifadeleri olmuştur (Tablo 5).

Tablo 5: Öğrencilerin Edirne’de turizmin gelişiminin ekonomik etkileri ile ilgili görüşleri.

Size göre Edirne’de turizmin gelişmesi hangi ekonomik etkilere yol açmıştır?	Cevaplar	Sayı	Yüzde
	Gelirimizi artırmıştır	72	20
	İnsanlar için yeni iş imkânları oluşturmuştur	64	17,8
	Diğer sektörler gelişmiştir	18	5
	Zanaata dayalı eski meslekler canlanmıştır	36	10
	Yerel ürünler değer kazanmıştır	41	11,4
	Şehrimiz kalkınmıştır	60	16,7
	Dış yatırımlarla şehre canlılık gelmiştir	30	8,3
	Fiyatlar artmıştır	21	5,8
	Küçük ve yerel esnaf olumsuz etkilenmiştir	8	2,2
	Diğer sektörler gerilemiştir	6	1,6
	Ticaret ahlakı bozulmuştur	4	1,2

Bu bölümde öğrencilere yöneltilen diğer bir soru ise Edirne’de turizmin gelişmesinin hangi çevresel etkilere yol açtığı ile ilgilidir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplara göre sırasıyla; “tarihi ve kültürel yapıların daha iyi korunması” (% 22,8), “çevre düzenlemelerinin artması” (% 18,2), “doğal ortamın daha iyi korunması” (% 15,8), “kentsel hizmetlerin iyileşmesi” (% 15), “halkın doğal ve kültürel kaynaklarla ilgili farkındalığının artması” (% 12,2) ile

“kalabalık ve gürültünün artması” (% 5,9) Edirne’de turizmin gelişmesinde en önemli çevresel etkiler arasında yer almaktadır. “Turizmle ilgili alanlarda plansız ve kontrolsüz gelişmeler görülmesi”, “doğal, tarihi ve kültürel dokuların zarar görmesi” ile “kalabalık ve gürültünün artması” ise tüm cevaplar dikkate alındığında ancak % 10,1’lik bir orana ulaşmaktadır (Tablo 6).

Tablo 6: Öğrencilerin Edirne’de turizmin gelişiminin çevresel etkileri ile ilgili görüşleri.

	Cevaplar	Sayı	Yüzde
Size göre Edirne’de turizmin gelişmesi hangi çevresel etkilere yol açmıştır?	Tarihi ve kültürel yapılar daha iyi korunmuştur	64	22,8
	Doğal ortam daha iyi korunmuştur	45	15,8
	Kentsel hizmetler iyileşmiştir	43	15
	Çevre düzenlemeleri artmıştır	52	18,2
	Halkın doğal ve kültürel kaynaklarla ilgili farkındalığı artmıştır	35	12,2
	Doğal, tarihi ve kültürel dokular zarar görmüştür	8	2,8
	Çöp ve çevre temizliği sorunları artmıştır	12	4,2
	Turizmle ilgili alanlarda plansız ve kontrolsüz gelişmeler görülmüştür	9	3,1
	Kalabalık ve gürültü artmıştır	17	5,9

Bu bölümde öğrencilere turizmin ekonomik ve çevresel etkilerinin yanında, sahada turizmin gelişiminin sosyo-kültürel etkilerinin neler olduğu da sorulmuştur. Öğrencilerin konuyla ilgili olarak en çok tercih ettikleri yanıtlar; “turizm kaynaklarını koruma bilinci gelişmiştir” (% 22,5), “kültürel etkinlikler artmıştır” (% 21,2), “ilin tanınırlığı artmıştır” (% 17,3) ve “halkın turizm anlayışı gelişmiştir” (% 13) ifadeleri olmuştur. Yine katılımcıların yaklaşık % 9,4’ü turizmin gelişimi ile birlikte halkın yaşam biçiminde değişiklik olduğunu vurgulamışlardır. Bu soruyu cevaplayanların içerisinde turizmin toplumsal değerlerde, geleneklerde ve Edirne kimliğinde bir zayıflamaya neden olduğunu düşünenlerin oranı ise % 5,1 civarındadır (Tablo 7).

Tablo 7: Öğrencilerin Edirne’de turizmin gelişiminin sosyal ve kültürel etkilerine ilişkin görüşleri.

	Cevaplar	Sayı	Yüzde
Size göre Edirne’de turizmin gelişmesi hangi sosyal ve kültürel etkilere yol açmıştır?	İlin tanınırlığı artmıştır	57	17,3
	Halkın yaşam biçimi değişmiştir	31	9,4
	Turizm kaynaklarını koruma bilinci gelişmiştir	74	22,5
	Yaşam standardı yükselmiştir	38	11,5
	Kültürel etkinlikler artmıştır	70	21,2
	Halkın turizm anlayışı gelişmiştir	43	13
	Gelenek, görenek ve değerler olumsuz etkilenmiştir	9	2,7
	Edirne kimliği zayıflamıştır	8	2,4

Öğrencilere anket kapsamında sorulan son soru ise “Edirne’de turizmin daha fazla gelişmesi için neler yapılmalıdır?” sorusudur. Bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin % 20,6’lık bir oranla mevcut tesislerin iyileştirilmesi üzerinde durdukları görülmektedir. Bunun yanında daha etkili tanıtım ve pazarlama yapılması (% 15,9), konaklama tesislerinin çoğaltılması (% 10,9), kültür ve kongre turizmi gibi yeni turizm alanlarının geliştirilmesi (% 9,7), çevre düzenine önem verilmesi (% 9,4), turizmin tüm yıla yayılması (% 7,9), fiyatların azaltılması (% 6,2) ve yerel halkta turizm bilincinin oluşturulması (% 5,3) gibi ifadeler öğrencilerin en fazla tercih ettiği cevaplar arasında yer almaktadır. Öğrenci cevapları arasındaki en düşük payı ise turizmin daha fazla geliştirilmemesinin gerektiği, ulaşım olanaklarının artırılması, turizm kaynaklarının sürdürülebilirliğin sağlanması ve restorasyona önem verilmesi maddeleri oluşturmaktadır (Tablo 8).

Tablo 8: Öğrencilerin, Edirne’de turizmin daha fazla gelişmesi için yapılacaklar ile ilgili görüşleri.

Cevaplar	Sayı	Yüzde
Daha fazla gelişmemelidir	10	2,9
Mevcut tesisler iyileştirilmelidir	70	20,6
Konaklama tesisleri artırılmalıdır	37	10,9
Çevre daha iyi düzenlenmelidir	32	9,4
Fiyatlar ucuzlatılmalıdır	21	6,2
Restorasyona önem verilmelidir	15	4,4
Yerel halkta turizm bilinci oluşturulmalıdır	18	5,3
Kültür ve kongre turizmi gibi yeni turizm alanları geliştirilmelidir	33	9,7
Turizmi tüm yıla yayacak projeler geliştirilmelidir	27	7,9
Turizm kaynaklarının sürdürülebilirliği sağlanmalıdır	15	4,4
Daha etkili tanıtım ve pazarlama yapılmalıdır	54	15,9
Ulaşım olanakları geliştirilmelidir	8	2,4

Sonuç

Edirne’de ortaöğretim öğrencilerinin yaşadıkları ilin turizm özellikleri hakkındaki görüş ve düşünceleri üzerinde yapılan bu çalışmada, Edirne’de turizmin kaynakları, güçlü ve zayıf yönleri, meydana getirdiği ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel etkiler ve turizmin gelişimi gibi konularla ilgili öğrenci görüşleri değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılabilir:

Bu çalışmada, gerek çalışma konusu gerekse çalışma alanı ile ilgili kısıtlı bir literatür olması etkili olmuştur. Bu bağlamda, bir kentle ilgili olarak yapılan çalışmanın bu konudaki yapılacak diğer çalışmalara da katkısı olacağı düşünülmektedir.

Araştırma bulguları dikkate alındığında anketin uygulandığı öğrencilerin kız ve erkek dağılımında bir denge bulunduğu görülmektedir (Kız öğrenciler % 49, Erkek öğrenciler % 51).

Edirne’de yaşayan öğrencilerin % 36’lık bir kısmının, kentin turistik imkânlarını, ilgi çekici ve yeterli bulduğu görülmektedir. Öğrencilerin geri kalan kısmı ise turizm imkânları ile ilgili tesisleşme, tanıtım ve yatırım gibi konulara vurgu yapmışlardır (Tablo 1).

Öğrencilerin kent turizminin öne çıkan özellikleri ile ilgili düşünceleri incelendiğinde, kentin tarihi ve kültürel kaynaklar yönünden zenginliğini öne çıkardıkları görülmektedir. Buna göre öğrencilerin Edirne ili açısından tarihi ve kültürel turizmin önemi açısından önemli düzeyde bir farkındalığa sahip olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 2).

Öğrenciler, Edirne turizminin en zayıf yönleri üzerindeki değerlendirmelerinde, en çok tanıtım eksikliği, turizm yatırımlarının yeterli olmaması ve İstanbul’a olan yakınlığın iyi değerlendirilemediği üzerinde durmuşlardır (Tablo 3). Edirne’de tarihi ve kültürel yapıların korunmuş olması, ülkemizin turizm lideri olan İstanbul’a yakınlığı, Ülkemizden Avrupa’ya giden yolların güzergâhında yer alması, çeşitlilik açısından kıyı ve dalış turizminin mümkün olması gibi faktörler öğrencileri tarafından kentin turizm açısından en önemli avantajları olarak değerlendirilmiştir (Tablo 4).

Araştırma sonuçlarının yansıttığı en önemli özelliklerden birisi de, öğrencilerin Edirne’de turizmin gelişiminin ekonomik, çevresel, sosyal ve kültürel etkileri ile ilgili olumlu görüşlere sahip olmalarıdır. Buna göre öğrenciler turizmin ekonomik etkilerini gelir artışı, yeni iş imkânlarının oluşması ve kentin kalkınması açısından olumlu olarak değerlendirmişlerdir. Durum turizmin çevreye etkileri açısından değerlendirildiğinde yine olumlu görüşlerin ön planda yer aldığı görülmüştür. Öğrenciler turizm gelişmesi sonucunda Edirne’de tarihi ve doğal dokunun koruma altına alındığı, çevre düzenlemelerinin arttığını, doğal ortamın korunduğu ve kentsel hizmetlerin geliştiği gibi görüşleri dile getirirken olumsuz görüşlerin sadece %16 oranında belirtildiği görülmektedir (Tablo5, Tablo 6).

Anket sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin turizmin gelişiminin sosyo-kültürel etkileri kapsamında, kaynakları koruma bilincinin gelişmesi ve kültürel etkinliklerin artması gibi daha çok olumlu etkilere vurgu yaptıkları görülmüştür (Tablo 7).

Öğrencilerin, kentte turizmin gelişimi açısından özellikle mevcut tesislerin iyileştirilmesi, daha etkili tanıtım ve pazarlama yapılması ile konaklama tesislerinin artırılması üzerinde durdukları görülmüştür (Tablo 8).

Araştırmamızda göze çarpan en önemli sonuçlardan birisi ortaöğretim öğrencilerinin turizm konusundaki birikim ve algılarının, yaşadıkları kentin turizmi ile ilgili isabetli sayılabilecek görüş ve öneriler öne sürecek kadar gelişmiş olduğudur. Bu durum aynı zamanda onların turizmle ilgili eğitimlerinin de bir yansımasıdır. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde,

öğrencilerin Edirne kentimizde turizmin gelişmesinin ekonomik, çevresel ve sosyal açılardan olumlu etkilerinin olduğunu düşündükleri görülmektedir. Öğrencilerin ayrıca Edirne kentinin, turizmin gelişimi için tarihi, kültürel ve doğal kaynaklar açısından yeterli zenginliğe sahip olduğu ve iyi bir lokasyonda yer aldığını düşündüğü görülmektedir. Ancak öğrenciler, turizmin getirdiği avantajlardan daha fazla yararlanma adına tanıtım ve yatırım gibi konulardaki eksikliklerin giderilmesinin gerekliliği üzerinde de durmaktadırlar.

KAYNAKÇA

Anonim, (2013). Edirne'nin konumu,

<http://www.turkcebilgi.com/harita/edirne/turkiye-edirne-harita> (Son Erişim: 18.09.2013).

Atalay, H. (1994). *Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği*. İzmir: Meta Basım.

Baysan, S. (2002). *Didim Kıyı Alanı Örneğinde Turizmin Çevresel Etkileri Konusunda Yerli Halkın Tutumları*, Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları III. Ulusal Konferansı, Bildiriler Kitabı, İstanbul.

Berber, Ş. (2003). "Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm ve Etkileri". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9: 205-222

Bozkurt, H. H. (2013). "Halkla İlişkiler Uygulamacıları İçin Edirne İli Tanıtım Materyalleri". *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(2): 122-131

Carmichael, B. A. (2000). "A Matrix Model for Resident Attitudes and Behaviours in a Rapidly Changing Tourist Area". *Tourism Management*, 21: 601-611.

Cottrell, S. P., Vaske, J. J., Shen, F. ve Ritter, P. (2007). "Resident Perceptions of Sustainable Tourism in Chongdugou China, Society and Natural Resources", 20: 511-525.

Çetin, T. (2010). "Cumalıkazık Köyünde Kültürel Miras ve Turizm Algısı". *Milli Folklor*, 22(87): 181-190.

Demirkol, Ş. ve Pelit, E. (2002). "Türkiye'deki Turizm Eğitim Sistemi ve Avrupa Birliği Sürecinde Olası Gelişmeler". *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2: 125-146.

Doğanay, H. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Dyer, P., Gursoy, D., Sharma, B. ve Carter, J. (2007). "Structural modeling of resident perceptions of tourism and associated development on the Sunshine Coast Australia". *Tourism Management*, 28: 409-422.

Erdoğan, E. ve Kuter, N. (2010). "Edirne Kenti Kültür Varlıklarının Kent Estetiği Açısından Değerlendirilmesi". *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 7(3): 137-145

Gümüş, N. ve Gözüpekçe, S. (2009). "İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Turizme Yönelik Görüşleri: Foça Örneği". *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25: 25-34.

- İncekara, S. ve Savran, Z. (2011). “Ortaöğretim Öğrencilerinin Turizme Bakış Açısının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Çalışma: Hatay İli Örneği”. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23: 144-164.
- Kaypak, Ş. (2010). “Ekolojik Turizmin Sürdürülebilirliği”. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*. Sayı: 2(2): 93-114.
- Kozak, N., Kozak, M. A. ve Kozak, M. (2010). *Genel Turizm İlkeler-Kavramlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Olca, A. (2008). “Türk Turizminde Eğitimin Önemi”. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2): 383-390.
- Özkul, E. ve Demirer, D. (2012). “Şehirlerin Turistik Markalaşmasında Kalkınma Ajanslarının Rolü, Bölge Planları Üzerine Bir Doküman İncelemesi”. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 4(4): 157-181.
- Öztürk, H. (2006.) *Edirne Kentinin Doğal ve Kültürel Özelliklerinin Peyzaj Mimarlığı ve Turizm Açısından Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tatoğlu, E., Erdal, F., Özgür, H., Azaklı, S. (2002). “Resident Attitudes Toward Tourism Impacts: The Case of Kusadasi in Turkey”. *International Journal of Hospitality and Tourism Administration*, 3(3): 79-100.
- Tosun, C. ve Bilim, Y. (2004). “Şehirlerin Turistik Açından Pazarlanması”. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 15(2): 125-138.
- Yıldırım, Ş. (2003). “Makedonya Kulesi Kurtarma kazısı”. *Edirne Valiliği Edirne Dergisi*, 11: 18-19.

**EVALUATION OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS'
PERCEPTIONS OF URBAN TOURISM:
THE CASE OF EDİRNE PROVINCE**

Abstract: While discussing the social and economic changes, presenting human perceptions about these events has become a necessity in today's world. It is known that the social and economic events which can be thought as human matters are important indicators of transformation and change. As a social and economic activity, tourism is rapidly developing in recent years with the impact of globalization, and tourism is an important activity supported by countries. But tourism phenomenon takes part in our life not only with economic and spatial matters but also with its social and cultural aspects. In this context, it can be said that tourism cannot be discussed independent of human perception. In today's tourism economy, it is seen that cities in different geographical areas try to create brands for the values they own. This study was carried out to determine the awareness and opinion of secondary school students about the actions which are necessary for the development of tourism and resources of tourism, strengths and weaknesses of tourism, social, economic, environmental and cultural effects of tourism in Edirne province. When the results of study were discussed, it was understood that students in Edirne generally thought positively about the development of tourism,

economic, environmental, social, and cultural effects of tourism. It was also emphasised by students that Edirne province has enough natural, historical and cultural richness, but it is significant to overcome the deficiencies in promotion, investment and education in order to benefit more from the advantages of tourism.

Key Words: Secondary Education, Edirne, Tourism, Students' Opinion.